

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

Litvániának a 2009–2012-es időszakra vonatkozó aktualizált konvergenciaprogramjáról

(2010/C 143/02)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 9. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) A Tanács 2010. április 26-án megvizsgálta Litvániának a 2009–2012-es időszakra vonatkozó aktualizált konvergenciaprogramját.
- (2) Litvánia az Európai Unión belüli egyik legerőteljesebb recesszióból van kiemelkedőben. A főként a belföldi kereslet és az ingatlanpiaci fellendülés által irányított, több éve tartó gyors és egyre inkább fenntarthatatlan növekedés 2008-ban megállt, a belföldi gazdasági buborék kipukkanásának hatását a globális pénzügyi válság is súlyosbította, csökkentve a külső keresletet és erősen szűkítve a hitelhez jutást. A belföldi kereslet zuhanása és az így keletkező tartalékkapacitás hozzájárult a fennálló egyensúlyhiány szűküléséhez, az infláció nagyrészt az import összeomlása révén csökkent és megszűnt a külső hiány.

A folyó fizetési mérleg, amely a fellendülés éveiben erősen negatív volt és finanszírozása a banki ágazathoz kapcsolódó tőkeimport révén történt, ami a nettó külső kötelezettségek gyors növekedéséhez vezetett, 2009-ben a becs-

lések szerint a GDP 3,1 %-át kitevő többletet ért el. A gazdaság visszaesése miatt erősen csökkenő állami bevételek és a 2008. évi parlamenti választások előtt folytatott expanzív költségvetési politika következtében Litvánia komoly költségvetési problémákkal került szembe. A kormány az államháztartás romlásának visszaszorítása és az adósságfelhalmozás lefékezése érdekében a költségvetési konszolidációt célzó határozott szakpolitikai választ adott, ezzel is támogatva a valutatanácsi megállapodás hitelességét. Tekintettel arra, hogy a fellendülés éveiben nagy belső és külső egyensúlyhiány halmozódott fel és a globális pénzügyi válság kibontakozása után nehézségekbe ütközött új nemzetközi finanszírozási források biztosítása, ez megfontolt és az európai gazdaságélénkítési tervvel összhangban levő válasz volt. Mindazonáltal, miután a Tanács 2009. július 7-én úgy határozott, hogy Litvániában túlzott hiány áll fenn, megkezdődött a túlzott hiány esetén követhető eljárás. A 2010. február 16-án kiadott, a 126. cikk (7) bekezdése szerinti módosított ajánlásban a Tanács a túlzott hiány megszüntetésének határidejeként 2012-t tűzte ki. Ennek megfelelően strukturális reformokkal alátámasztott, ambiciózus költségvetési konszolidációra (a GDP 2,25 %-át kitevő átlagos éves költségvetési kiigazításra) van szükség. A gyengélkedő gazdaság támogatása érdekében Litvánia megnövelte és előrehozta az EU strukturális alapjaiból származó eszközök felhasználását. A válság időszakában a gazdaság nagymértékben rugalmasnak bizonyult, mivel az árak és a bérek csökkentése révén jelentős mértékű kiigazításra került sor. A hosszú távú konvergencia szempontjából komoly kockázatot jelent azonban az – esetleg strukturálissá váló – munkanélküliség erős növekedése. A pozitív és tartós növekedés visszaállítása és a fenntarthatatlan belső és külső egyensúlyhiány visszatérésének megakadályozása céljából a fő gazdasági kihívások a bérek alakulásának a termelékenységgel történő összekapcsolásához, a versenyképesség javításához, továbbá az exportképes javak ágazata, valamint a közepes és magas technologiaigényű termékek előállításának irányába mutató gazdasági szerkezetváltás előmozdításához kapcsolódnak. Már megkezdődött az államháztartás nagyszabású kiigazítása a következő évekre várt alacsonyabb növekedésnek megfelelően, de középtávon további előrelépést kell biztosítani.

- (3) Emellett a válság a beruházások visszaesése, a hitelhez jutás nehézségei és a növekvő strukturális munkanélküliség következtében középtávon is hatással lehet a potenciális növekedésre. A gazdasági válság hatása továbbá súlyosbítja a népesség idősödése által a potenciális kibocsátásra és az államháztartás fenntarthatóságára gyakorolt negatív hatásokat. Mindezek ismeretében a potenciális növekedés támogatása céljából elengedhetetlen a strukturális reformok ütemének felgyorsítása. Litvániának mindenekelőtt javítania kell az igazgatási kapacitást és fel kell gyorsítania a reformok végrehajtását az egészségügy és a társadalombiztosítási rendszer terén, valamint a szakképzettségi szint

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. Az ebben a szövegben említett dokumentumok az alábbi weboldalon érhetők el: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

javítása és a termelékenység növelése érdekében fokoznia kell a felsőoktatás és az egész életen át tartó tanulás színvonalát.

- (4) A program alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv szerint a reál-GDP a 2009-es 15,0 %-os visszaesés után 2010-ben 1,6 %-kal növekszik, majd a 2011-ben 3,2 %-ra gyorsuló növekedés 2012-ben megtorpan és 1,2 % lesz. A forgatókönyv előrejelzése szerint a belföldi kereslet 2010-ben tovább csökken, mivel a munkaerő-piaci helyzet nem változik, a hitelfeltételek továbbra is szigorúak lesznek és a tervek szerint folytatódik a költségvetési konszolidáció. Így 2010-ben a növekedés a külső kereslet erős élénkülésétől függ, amelyhez hozzájárul a piaci részesedések bővülése és az állóeszköz-beruházások élénkülése, amit főként az EU strukturális alapjainak gyorsabb felhasználása támogat. A makrogazdasági forgatókönyvben tükröződik, hogy a kormány folytatja a költségvetési konszolidációt. 2011-től a belföldi kereslet várhatóan pozitívan járul hozzá a növekedéshez. A jelenleg rendelkezésre álló információk ⁽¹⁾ fényében úgy tűnik, hogy a forgatókönyv 2010-re optimista növekedési feltételezéseken alapul. A programidőszak utolsó két évére előirányzott 2,2 %-os átlagos növekedési ráta önmagában megalapozottnak tűnik, az említett két évre vonatkozó növekedés profilja és összetétele azonban már kevésbé. A program inflációs előrejelzése valószínűnek tűnik. Mind a program, mind a Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése szerint 2010-ben várhatóan folytatódik a belföldi árak és bérek jelenlegi nominális csökkenése.

Az import recesszió miatti összeomlása következtében a korábban magas külső hiány többletbe fordult át, ami várhatóan 2011-ben is fennmarad, majd az egyenleg az élénkülő belföldi kereslet következtében kissé negatív lehet. Ez nagyjából megalapozott, bár a Bizottság szolgálatai jóval alacsonyabb külső többletet prognosztizáltak 2010-re vonatkozóan. A munkanélküliség 2010-ben várhatóan tovább növekszik, majd 2011-től csökkenni kezd. A program monetáris és árfolyammal kapcsolatos feltételezései összhangban vannak a makrogazdasági forgatókönyv további részével.

- (5) A program becslése szerint az államháztartási hiány 2009-ben a GDP 9,1 %-át teszi ki. A GDP 3,2 %-ának megfelelő 2008. évi hiány jelentős romlása nagyrészt a számottevően rosszabb gazdasági eredmény (a program előző aktualizált változatában tervezett 0,9 %-os növekedéshez képest a nominális GDP a becslések szerint 16,9 %-kal csökken) miatti tekintélyes adóbevétel-kiesést tükrözi, és az év során elfogadott, a GDP körülbelül 8 %-át jelentő tetemes költségvetési konszolidációs intézkedések ellenére következett be. A bevételek a gazdasági aktivitás vártnál lényegesen alacsonyabb szintjét tükrözve jelentősen csökkentek, még annál is nagyobb mértékben, mint ahogy azt a standard rugalmasság mellett feltételezni lehetett. Az állami

fogyasztásnak, többek között a közszféra béreinek jelentős visszafogása következtében a kiadások összességében szintén a 2008-as szint alatt voltak. Így a restriktív kiadási irányvonal nem volt elegendő a gazdasági válság bevételi oldalon jelentkező következményeinek ellensúlyozásához. A strukturális egyenleg 2009-re becsült romlását óvatosan kell kezelni, mivel a kivételesen ingatag gazdasági környezet ahhoz vezethet, hogy a standard rugalmasság nem tudja megfelelően felfogni a rendkívüli visszaesés hatását. A program szerint a költségvetési politika 2010-ben, majd azt követően restriktív marad. Tekintettel Litvánia viszonylag kedvezőtlen költségvetési és gazdasági helyzetére, a 2010-ben folytatódó költségvetési megtakarítás megfelelő és összhangban van az európai gazdaságélénkítési tervvel. A Tanács által szorgalmazott exitstratégiával összhangban és a túlzott hiánynak a 2012-ig történő megszüntetése érdekében, a költségvetési politikának hozzá kell járulnia egy sokkal fenntarthatóbb államháztartási egyenleg eléréséhez.

- (6) A program szerint az államháztartási hiány 2010-ben a GDP 8,1 %-ára csökken; ez a 2009 decemberében elfogadott költségvetésben megállapított, a GDP 9,5 %-át kitevő hiánycéllal összehasonlítva a feltételezett makrogazdasági kilátások terén azóta bekövetkezett javulást tükrözi. A becsült 2009. évi eredményhez képest tervezett javulás főként a kiadásoknak a GDP körülbelül 4 %-át jelentő további tetemes csökkentésével magyarázható, ami különösen a kormány folyó kiadásait érinti, többek között a közszféra bértömege és a szociális ellátások terén. Mindazonáltal a program előrejelzése szerint a GDP-arányos kiadások főként a beruházások tervezett növelése és a magasabb kamatfizetések miatt körülbelül 1 százalékponttal növekednek, miközben más kiadási kategóriák várhatóan tovább csökkennek. A bevételi oldal változásai a társasági adó kulcsának csökkentésére és a nem adójellegű bevételek csekély emelésére korlátozódnak. Emellett a 2010. évi költségvetés a 2009 második felében a bevételi és a kiadási oldalon végrehajtott konszolidáció teljes hatását is tükrözi. A program szerint a nem adójellegű bevételek aránya lényegesen növekszik, főként az EU strukturális alapjainak nagyobb felhasználása miatt. Miközben a termelésre és az importra kivetett adónak a GDP-hez viszonyított aránya a tervek szerint a 2009. évihez hasonló szinten marad, a jelenlegi jövedelem- és vagyonadó aránya a nominálbérek és a nyereség folytatódó csökkenésének következtében várhatóan tovább zsugorodik. 2010-ben az egyszeri és az átmeneti jellegű intézkedések a nyugdíjalapok második pillérébe irányuló transzfer egy részének felfüggesztését foglalják magukban. A strukturális egyenleg változásával mért általános költségvetési irányvonal 2010-ben várhatóan restriktív lesz és 0,5 százalékpontos javulást fog mutatni. Úgy tűnik azonban, hogy ez erősen alulbecsüli a kormány mindösszesen a GDP 4,0 %-át kitevő konszolidációs törekvéseit. A konszolidáció strukturális egyenlegen alapuló becslését rendkívül óvatosan kell kezelni, mivel az a kibocsátási résre vonatkozó becsléseken nyugszik, és ezek a jelenlegi körülmények között messze nem tekinthetők stabilnak.

⁽¹⁾ Az értékelés figyelembe veszi a Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzését, és az azóta rendelkezésre bocsátott egyéb információkat is.

- (7) A program középtávú költségvetési stratégiájának célja, hogy a hiány a Tanács 2010. február 16-i ajánlásának megfelelően 2012-re a 3 %-os küszöb alá csökkenjen. A közös módszertan szerint számított strukturális egyenleg a program szerint a 2011–2012 közötti időszakban évente a GDP 2,25 %-ával javul, bár a kiigazítás a programidőszak későbbi éveire van ütemezve. A javulást főként a kiadások arányának további jelentős (körülbelül 4,75 százalékpontos) csökkentésével kell elérni, a legtöbb elsődleges kiadási kategóriában tervezett nominális csökkenéssel, különösen a foglalkoztatottak bérezése és a szociális kifizetések terén, miközben a GDP-arányos bevétel a tervek szerint növekszik (körülbelül 1,5 százalékponttal). A program elismeri, hogy a kitűzött költségvetési célok és a túlzott hiány 2012-ig történő megszüntetése a GDP körülbelül 4,5 %-át kitevő további intézkedéseket tesz szükségessé. 2010 után széles körű intézkedésekkel szándékoznak támogatni a költségvetési célok elérését, amelyeket a program bizonyos mértékig részletez. Erre a kiigazításra a fokozatosan javuló ciklikus feltételek keretében kerül sor, bár az (újraszámított) negatív kibocsátási rés a programidőszak végéig nem zárul be. A program előző aktualizált változatához képest a jelenleg a GDP 0,5 %-át kitevő strukturális államháztartási többlet elérésére irányuló középtávú költségvetési célkitűzést lényegesen megerősítették, ennek célja a valutatanácsi megállapodással kapcsolatos bizalom megerősítése, az államadósság növekedésének korlátozása és az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának javítása. A program azonban nem határozza meg, melyik évben kell elérni a középtávú célkitűzést. Tekintettel a legújabb előrejelzésekre és az adósság szintjére, a középtávú célkitűzés több mint megfelelően tükrözi a Paktum célkitűzéseit.
- (8) A költségvetési eredmények az egész programidőszakban a programban előre jelzettnél rosszabbul alakulhatnak. 2010-ben főként azért, mert a gazdaságra vonatkozó becslések a valószínűnél sokkal gyorsabb élénkülésen alapulnak. 2010 után a költségvetési célokkal kapcsolatos kockázatok azzal függnek össze, hogy a program kevés információt ad az említett célok elérését alátámasztó intézkedésekről és arról, hogy azok eléréséhez szükség van-e további lépésekre. Ezenfelül kockázatok kapcsolódnak ahhoz is, hogy a program későbbi éveire vonatkozóan a becslések inkább a kormányzati kiadások további tekintélyes csökkentésén, és csak igen kis mértékben bevétel-növelő intézkedéseken alapulnak. A 2009-ben és 2010-ben már végrehajtott jelentős bércsökkentést követően 2011–2012-ben a közszférában foglalkoztatottak bére a tervek szerint további 3 százalékponttal csökken, aminek a megvalósítása nehézségekbe ütközhet. Pozitívum, hogy egyrészt az, hogy a litván hatóságok viszonylag jó eredményt értek el céljaik teljesítése terén, kivéve 2008-at, ami főként a választási ciklussal magyarázható, másrészt a 2009-ben a példa nélkül álló gazdasági visszaesés ellenére végrehajtott határozott konszolidáció csökkenti ezeket a kockázatokat. Emellett a kormány 2010-re és a későbbi évekre nagyszabású reformtervet dolgozott ki, amelynek szintén hozzá kell járulnia a szükséges ambiciózus költségvetési célok eléréséhez. A 2012-re vonatkozó, nyilvánvalóan gyenge makrogazdasági előrejelzés annak a lehetőségét is hordozza, hogy ebben az évben a bevétel növekedése valamivel erősebb lesz, ha a programot az egész programidőszak tekintetében konkrét intézkedésekkel támasztják alá.
- (9) A becslések szerint 2009-ben a bruttó államadósság az előző évi 15,6 %-ról lényegesen, a GDP 29,5 %-ára emelkedik. A hiány növekedése és a nominális GDP növekedésében bekövetkezett visszaesés mellett az arány emelkedése a jelentős SFA-tételekből is következik, ami azt tükrözi, hogy a 2008. évi hiány egy részét 2009-ben finanszírozzák. Az előrejelzések szerint az adóssághányad a programidőszakban – főként a továbbra is magas államháztartási hiány által vezérelve – további 11,5 százalékponttal növekszik, 2012-ben elérve a GDP 41 %-át. Tekintettel a költségvetési célok negatív kockázataira, amelyek összekapcsolódnak az SFA-tételek körüli bizonytalansággal, az adóssághányad alakulása a programban előirányozottnál kedvezőtlenebb is lehet. Az előrejelzés szerint azonban az adósság szintje a programidőszakban a Szerződésben foglalt referenciaérték alatt marad.
- (10) A középtávú adósság-előrejelzések, amelyek azt feltételezik, hogy a GDP-növekedés fokozatosan helyreáll a válság előtt tervezett mértékre és az adóhanyad visszatér a válság előtti szintre, és amelyek magukban foglalják a népesség idősödésével kapcsolatos kiadások előre jelzett növekedését is, azt jelzik, hogy a programban tervezett költségvetési stratégia önmagában, változatlan politika mellett nem elegendő az adóssághányad 2020-ig történő stabilizálásához.
- (11) A népesség idősödésének a költségvetésre gyakorolt hosszú távú hatása némileg meghaladja az uniós átlagot, főként a nyugdíjkiadásoknak a következő évtizedekre előre jelzett növekedése miatt. A programban becsült 2009. évi költségvetési pozíció súlyosbítja a népesség idősödésének a fenntarthatósági résre gyakorolt költségvetési hatását. A programban tervezetteknek megfelelően az elsődleges egyenleg középtávon történő javítására irányuló szándék, és a társadalombiztosítási rendszer – többek között a nyugdíjak – reformja, amelynek a célja a népesség idősödéséhez kapcsolódó kiadások növekedésének visszafogása hozzájárulna az államháztartás fenntarthatóságával kapcsolatos – a Bizottság 2009. évi fenntarthatósági jelentésében magának minősített – kockázatok csökkentéséhez. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Az államháztartások fenntarthatóságára vonatkozó, 2009. november 10-i következtetéseikben „a Tanács felhívja a tagállamokat, hogy a soron következő stabilitási és konvergenciaprogramjaik során irányítsák figyelmüket a fenntarthatóságot célzó stratégiákra”, továbbá „felkéri a Bizottságot, valamint a Gazdaságpolitikai Bizottságot és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságot, hogy – a következő fenntarthatósági jelentéshez megfelelő időben – további módszereket dolgozzanak ki az államháztartások hosszú távú fenntarthatóságának értékeléséhez”, amelyet 2012-re terveznek.

(12) A jelenlegi visszaesést megelőző, erős növekedéssel jellemezhető években Litvánia középtávú költségvetési kerete nem tudta megátolni a kiadási előirányzatok túllépését. Az élénk bevételnövekedés megkönnyítette a kiadáscélok többszöri felfelé történő kiigazítását. A keret erősítése érdekében 2007 novemberében elfogadták a központi kormányzatra vonatkozó, költségvetési fegyelemtől szóló törvényt. A törvény az éves költségvetés előkészítésére és végrehajtására helyezi a hangsúlyt, és önmagában véve nem vezet be több szükséges, előremutató középtávú elemet. A végrehajtási mechanizmus gyenge és hiányoznak a szankciók. Általánosságban jelentős problémák vannak a költségvetési eljárás átláthatóságával, többek között a bevételek és kiadások végrehajtásáról történő megfelelő jelentéstétellel, valamint a készpénzen és eredményelszámoláson alapuló költségvetési mutatók összehasonlíthatóságával.

A 2010. évi konvergenciaprogram több intézkedést javasol az átláthatóság növelésére, többek között az adatszolgáltatás javítása és a költségvetés végrehajtásának ellenőrzése terén. Ha ezek a javaslatok megvalósulnak, jelentősen javítják az államháztartás intézményi jellemzőit.

(13) Az állami kiadások összetétele Litvániában támogatja a növekedést, mivel viszonylag magasak a produktív kiadások, így az állami beruházások, valamint az oktatásra és az egészségügyre fordított kiadások. Az oktatás és az egészségügy terén a közepestől gyengéig terjedő eredmény- és teljesítménymutatók azonban azt jelzik, hogy a hatékonysági előnyök kihasználása még javításra szorul. Ezért fontos strukturális reformokat vezettek be az oktatási és az egészségügyi rendszerekben. Ezenfelül egyes adómentességek és adókedvezmények 2009-ben végrehajtott eltörlése és az adóelkerülés leküzdésére irányuló további erőfeszítések, valamint az adóigazgatás folytatódó egyszerűsítése és ésszerűsítése hozzájárul az államháztartás színvonalának emeléséhez és a költségvetési kilátásokhoz kapcsolódó kockázatok enyhítéséhez.

(14) Az ERM II-ben való zavartalan részvételt biztosító stratégia az árfolyamstabilitás biztosításán alapul, megfelelő monetáris puffer, a pénzügyi és költségvetési stabilitás, valamint a munkaerő- és a termékpiacok rugalmasságának megőrzésével. Litvánia 2008 vége óta határozott szakpolitikát hajt végre a makrogazdasági stabilitás fenntartása érdekében; a helyzet mégis további kihívásokat rejt. 2008 vége és 2009 vége között a kormány eltökélt költségvetési konszolidációt hajtott végre számos jelentős konszolidációs csomag elfogadásával, amelyek összesen a GDP közel 12 %-át teszik ki. A bérek és az árak nagyfokú rugalmassága szintén hozzájárul ahhoz, hogy a gazdaság megromlott versenyképessége legalább részben helyreálljon. Az eszközleírás révén bekövetkezett veszteségek ellenére a banki ágazat jól tőkésített maradt. A kormány jelentős strukturális reformokat vezetett be az oktatás, az egészségügy és a társadalombiztosítás terén is. Litvánia módosította a munkajogi szabályozást, hogy a gazdaság kiigazítását megkönnyítendő erősítse a munkaerőpiac rugalmasságát. Az ország előtt most az a kihívás áll, hogy a gazdaság élénkülésének stabilizálódása után megakadályozza a jelentős belső és egyensúlyhiány újbóli kialakulását.

(15) Összességében a programban 2010-re meghatározott költségvetési stratégia nagyjából összhangban van a 126. cikk (7) bekezdése szerinti, 2010. február 16-án tett tanácsi ajánlással. A kockázatokat figyelembe véve azonban a stratégia összhangja a tanácsi ajánlásokkal 2011-től nem biztosított. Kockázatok kapcsolódnak mindenekelőtt ahhoz, hogy a 2010-re vonatkozó makrogazdasági kilátások optimistának bizonyulhatnak, valamint ahhoz, hogy a két későbbi évre tervezett konszolidáció eléréséhez nem határozták meg teljes részletességgel az intézkedéseket, és ezt az előirányzott kiadáscsökkentések végrehajtása körüli bizonytalanságok is súlyosbítják. A 2010 és 2012 között tervezett 1,75 %-os átlagos költségvetési kiigazítás szintén nem éri el a 126. cikk (7) bekezdése szerinti tanácsi ajánlásban meghatározottat, és ha a 2010-re és 2011-re feltételezett viszonylag erős növekedés nem valósul meg, további intézkedésekkel szükséges megerősíteni annak érdekében, hogy a tanácsi ajánlásnak megfelelően biztosított legyen a túlzott hiány 2012-re történő megszüntetése.

(16) Ami a stabilitási és konvergenciaprogramok magatartási kódexében meghatározott adatszolgáltatási követelményeket illeti, a program a nem kötelező adatok tekintetében részben hiányos. A Tanács a 126. cikk (7) bekezdése szerinti, a túlzott hiány megszüntetéséről szóló 2010. február 16-i ajánlásában arra is felkérte Litvániát, hogy a konvergenciaprogramok aktualizálásában külön fejezetben tárgyalja a tanácsi ajánlások végrehajtása terén tett előrelépést. Litvánia nagyjából megfelelt ennek az ajánlásnak, bár a nem kötelező adatok szolgáltatásában mutatkozott némi hiányosság.

Általános következtetésként megállapítható, hogy Litvánia 2009-ben a gazdasági helyzet jelentős romlása ellenére határozott konszolidációt hajtott végre az államháztartás terén, hozzájárulva a gazdaság folyamatban levő kiigazításához és támogatva az ERM II-ben való zavartalan részvételt és a túlzott hiány megszüntetését. A gazdaság kiemelkedően van a súlyos recesszióból, miközben az átlagos növekedés az előrejelzések szerint középtávon lényegesen alacsonyabb marad, mint a jelenlegi ciklus csúcspontot jelentő éveiben. A 2009-ben végrehajtott konszolidáció már tartalmazza az államháztartásnak a középtávon várt alacsonyabb növekedéshez történő számottevő kiigazítását. A kiadások szigorúbb ellenőrzése és a középtávú költségvetési keret megerősítése támogatná a szükséges további konszolidációt. A program 2010-től az államháztartási hiány fokozatos csökkentését tervezi, a Tanács ajánlásának megfelelően célul tűzve ki a túlzott hiány 2012-ig történő megszüntetését, bár ezekhez a költségvetési eredményekhez az egész programidőszakban lefelé mutató kockázatok kapcsolódnak.

A fenti értékelés és a 2010. február 16-án az EUMS. 126. cikkének megfelelően adott ajánlás alapján, valamint a fenntartható konvergencia és az ERM II-ben való zavartalan részvétel biztosításának szükségességét tekintve, Litvánia felkérést kap arra, hogy:

- i. a költségvetésben tervezett intézkedések szigorú végrehajtása mellett szükség esetén mérlegelje további korrekciós intézkedések 2010-ben történő bevezetését a tervezett konszolidáció elérése érdekében;
- ii. határozza meg a programidőszakban végrehajtandó, a Tanács által a 126. cikk (7) bekezdése értelmében javasolt kiigazítás teljes alátámasztásához szükséges intézkedéseket, és álljon készen további konszolidációs intézkedések elfogadására, amennyiben a 126. cikk (7) bekezdése értelmében tett ajánlás alapjául szolgáló és a programban található, az ajánlásban foglaltnál kedvezőbb makrogazdasági forgatókönyv közül az előbbi következik be;
- iii. hajtsa végre a társadalombiztosítási rendszer tervezett reformját, többek között a nyugdíjreformot, hogy csökkentse az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságával összefüggő, a nyugdíjkiadásoknak a következő évtizedekre előre jelzett jelentős növekedése miatti nagy kockázatokat;
- iv. javítsa a költségvetési irányítást és az átláthatóságot a közép-távú költségvetési keret erősítésével, valamint a költségvetési adatok szolgáltatásának javításával, és a készpénzen és eredményelszámoláson alapuló költségvetési mutatók összehasonlíthatóságának biztosításával.

A legfontosabb makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2008	2009	2010	2011	2012
Reál-GDP (%-os változás)	KP 2010. jan.	2,8	- 15,0	1,6	3,2	1,2
	BIZ 2009. november	2,8	- 18,1	- 3,9	2,5	n.a.
	KP 2009. jan.	3,5	- 4,8	- 0,2	4,5	n.a.
HICP-infláció (%)	KP 2010. jan.	11,1	4,2	- 1	1	1,5
	BIZ 2009. november	11,1	3,9	- 0,7	1,0	n.a.
	KP 2009. jan.	11,2	5,4	3,6	- 0,1	n.a.
Kibocsátási rés ⁽¹⁾ (a potenciális GDP %-ában)	KP 2010. jan.	8,8	- 7,7	- 5,9	- 2,9	- 1,7
	BIZ 2009. november ⁽²⁾	11,8	- 8,2	- 10,8	- 8,2	n.a.
	KP 2009. jan.	5,4	- 2,8	- 5,7	- 4,0	n.a.
A külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség/igény (a GDP %-ában)	KP 2010. jan.	- 10,2	3,7	7,5	5,3	4,3
	BIZ 2009. november	- 10,6	3,3	4,8	4,3	n.a.
	KP 2009. jan.	- 10,2	- 1,8	- 4,7	- 5,7	n.a.
Államháztartási bevétel (a GDP %-ában)	KP 2010. jan.	34,2	34,3	36,2	35,6	35,7
	BIZ 2009. november	34,2	36,1	36,8	36,3	n.a.
	KP 2009. jan.	33,8	35,8	37,3	36,4	n.a.
Államháztartási kiadás (a GDP %-ában)	KP 2010. jan.	37,4	43,4	44,3	41,4	38,7
	BIZ 2009. november	37,4	45,9	46,0	46,0	n.a.
	KP 2009. jan.	36,7	37,8	38,3	36,4	n.a.
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	KP 2010. jan.	- 3,2	- 9,1	- 8,1	- 5,8	- 3,0
	BIZ 2009. november	- 3,2	- 9,8	- 9,2	- 9,7	n.a.
	KP 2009. jan.	- 2,9	- 2,1	- 1,0	0,0	n.a.

		2008	2009	2010	2011	2012
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	KP 2010. jan.	- 2,6	- 7,8	- 6,2	- 3,6	- 0,6
	BIZ 2009. november	- 2,6	- 8,4	- 7,0	- 7,1	n.a.
	KP 2009. jan.	- 2,3	- 1,2	0,0	1,1	n.a.
Ciklikusan kiigazított egyenleg ⁽³⁾ (a GDP %-ában)	KP 2010. jan.	- 5,6	- 7,0	- 6,5	- 5,0	- 2,6
	BIZ 2009. november	- 6,4	- 7,6	- 6,3	- 7,5	n.a.
	KP 2009. jan.	- 4,4	- 1,3	0,5	1,1	n.a.
Strukturális egyenleg ⁽³⁾ (a GDP %-ában)	KP 2010. jan.	- 6,0	- 7,2	- 6,8	- 4,8	- 2,3
	BIZ 2009. november	- 6,3	- 8,0	- 7,0	- 7,5	n.a.
	KP 2009. jan.	- 4,9	- 1,8	0,1	1,1	n.a.
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	KP 2010. jan.	15,6	29,5	36,6	39,8	41,0
	BIZ 2009. november	15,6	29,9	40,7	49,3	n.a.
	KP 2009. jan.	15,3	16,9	18,1	17,1	n.a.

Megjegyzések:

(1) Kibocsátási rések és ciklikusan kiigazított egyenlegek a programok szerint, ahogy a Bizottság szolgálatai a programokban szereplő információk alapján újraszámították.

(2) A 2008–2011-es időszakra vonatkozóan 3,0 %-os, - 0,2 %-os, - 1,2 %-os és - 0,3 %-os becsült potenciális növekedés alapján.

(3) Ciklikusan kiigazított egyenleg, egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül. A legújabb program szerint az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések 2008-ban a GDP 0,5 %-át, 2009-ben 0,2 %-át és 2010-ben 0,3 %-át teszik ki; valamennyi hiánynövelő; majd 2011-ben és 2012-ben a GDP 0,3 %-át; valamennyi hiánycsökkentő, és a Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése szerint 2008-ban a GDP 0,1 %-át, 2009-ben 0,6 %-át és 2010-ben 0,7 %-át; valamennyi hiánycsökkentő.

Forrás:

Konvergenciaprogram (KP); a Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése (BIZ); a Bizottság szolgálatainak számításai.